

Митець

Михайло Яцків

На шпитальному ліжку лежав 18-літній митець-різьбар. Родичів втратив ще дитиною. Під опікою далекого свояка скінчив середню школу і курс академії мистецтв. Професори звернули увагу на його талант, з якого пробивалася велика сила уяви, і віщували йому велике майбутнє. Але хлопець жив змалку в злиднях, і це відбилося на ньому так, що в міру розвитку його таланту розвивалась у ньому недуга серця. Лікар застеріг, що запал до мистецтва шкідливо впливає на здоров'я молодого митця, і радив йому на довгий час покинути мистецтво.

Був вечір. Різьбар лежав горілиць. Темна чуприна вилася вужами довкола високого чола і метала тіні на бліде, красиве обличчя.

Сестра милосердя стояла недалеко і вдивлялася в нього.

Юнак справив на неї сильне враження. Вона окинула його щирим, доброзичливим поглядом.

Юнак не спав кілька ночей. Лежав тихо і роздумував над своїм життям. Воно було гірким серед нестач, боротьби і тяжкої праці. І ось в розквіті сил і віку він занедужав.

Тулив обличчя в подушку і роздумував:

"Але наша перемога і потіха будуть тим більші, наскільки ми не впадемо духом. Не дай мені, доле, дійти без сліду з цього світу!.. Понад багнюку і злобу дня дай мені здійматися до ясних, блакитних висот, впиватися красою, дай орлиним зором оглядати ту нещасну землю і допоможи творити, щоб полегшити життя трудівників..."

Обернувся на другий бік і роздумував далі.

"Світ лукавий, але під небосхилом є чотири ясні, безсмертні сили. Це — сили щастя і краси, що надихають митця. І коли вони здійсняться і наберуть видимих форм, — потягнуть за собою все найкраще на землі. Перша сила — це шалений розмах і прогрес людства; друга — вічно молодечий запал митця; третя сила — це бистра творчість, а четверта — це сила гарячої любові і братерства народів.

Юнак схопився і сів на ліжку. Серед темної ночі ці думки засяяли образами, він підвів очі і сказав:

— Сестро, чи міг би я попросити різьбарської глини?

— Навіщо вам її? Ви мусите спочивати. Лікар каже, що у вас хворе серце.

— Сестро, лікарі не завжди вміють заглянути в людське серце. Невідомо ж, чи блоха має серце і чи кат плаче...

Сестра покликала слугу і дала йому доручення.

Коло недужого була велика закрыта завісою ніша з широким вікном.

Раненько стривожена сестра збудила лікаря. Зібрався мерщій. Обое прийшли в палату і бачать: митець сидить, спершись на подушки, витягнув руки, начебто тримає віжки, а на устах — щасливий усміх. В ніші, на великім вікні, стояла вирізьблена четвірка коней, запряжена в ридванець.

Лікар подивився уважно на різьбу і сказав:

— Ідея цього твору за Збручем вже здійснилася. І в нас вона незадовго воскресне.

Сестра закрила обличчя рукавом.

1923